

SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

2/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/2 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:
(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

Полвонов Козимбек

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИЙ ШАҲАРЛАРИ ТОПОНИМИГА ОИД
МАЪЛУМОТЛАР 10-15

Hadjamuratova Matlyuba

МАКТАВГАСНА ТА’ЛИМДА БОЛАЛАРНИ ИЈТИМОИЙ НИМОYA QILISHGA INNOVATSION
YONDOSHUVNING DOLZARBLIGI 16-21

Шовкатов Шокир Шовкат ўғли

АБУЛ-ЮСР ПАЗДАВИЙ ИЛМИЙ МЕРОСИНИ ЎРГАНИШДАГИ ЁНДАШУВЛАР 22-31

Mo‘minov Xusanboy Madaminjonovich, Qodirjonov Omadjon Tavakkaljon o‘g‘li

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SUD QONUNCHILIGIGA KIRITILGAN O‘ZGARISHLAR VA
ULARNING ANAMIYATI 32-36

Пардаев Асрор

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ АҲОЛИСИНИ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ
МАҲСУЛОТЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ 37-42

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Умурзақова Мўътабархон Нодир қизи

ЖАХОНДА ТИББИЙ СУҒУРТА ТИЗИМИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ХУСУСИЯТЛАРИ 43-52

Рахманов Зафар

ТИЖОРАТ БАНКЛАРИДА ДЕПОЗИТ ОПЕРАЦИЯЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ
ТЕНДЕНЦИЯЛАРИНИ БАҲОЛАШ 53-62

Аминов Фазлитдин Бахадирович

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ СЕМЕЙНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН 63-70

Курбонова Шахринос Авазхоновна

ИҚТИСОДИЁТНИ ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛАШ ЖАРАЁНЛАРИДА АСОСИЙ ВОСИТАЛАР
ТАҲЛИЛИНИ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ 71-81

Azimova Hulkar Egamberdiyevna

KREDIT PORTFELINI SAMARALI BOSHQARISHDA TIJORAT BANKLARINING O‘RNI 82-87

Rajabov Orzujon Mamasoliyevich

LOGISTIKA XIZMATLARINI KO‘RSATISHDA BUYUMLAR INTERNETI (INTERNET OF
THINGS)DAN FOYDALANISH 88-93

Саидов Сарвар Хайруллоевич

ДАВЛАТ ХИЗМАТЧИЛАРИДА БОШҚАРУВ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ
БОРАСИДА ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ 94-104

Сержанов Аймурат Медетбаевич

ХАЛҚАРО АМАЛИЁТ ВА ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ БАНКЛАР ХИЗМАТЛАРИНИ ЯРАТИШ
ЗАРУРИЯТИ 105-111

Туробов Шерзод Алишеревич, Ибодуллаев Зафар Ибодуллаевич

ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ХОРИЖ
ТАЖРИБАСИ 112-119

Daniyarova Feruza Baxriddinovna, Chinorova Shahodat Mansur qizi

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH
YO‘LLARI 120-126

Temirova Feruza Sagdullayevna
XULQ-ATVOR IQTISODIYOTI VA BRENDGA SODIQLIK 127-132

Sharipova Shaxzoda Xasanovna
YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM MADANIYATINI YUKSALTIRISH ISTIQBOLLARI 133-138

09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Алимова Шахноза Хамидовна
НОГИРОНЛИГИ БОР ЁШЛАР - АЛОҲИДА ХУСУСИЯТГА ЭГА ИЖТИМОЙ-ДЕМОГРАФИК
ГУРУҲ СИФАТИДА 139-147

Асракулова Адиба Набиевна
“ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙИЛИ” НИНГ ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИ
ТАДБИРКОРЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ ТАФАККУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ
АҲАМИЯТИ 148-154

10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Teshabayeva Dilfuza Muminovna
LEXICAL PROBLEMS OF TRANSLATING THE NAMES OF NEW PHENOMENA IN MASS
MEDIA 155-160

Rustamov Ilhom Tursunovich, Inog'omjonova Robiya Rustamjon qizi
INTERFERENSIYA HODISASINING TILDA AKS ETISHI XUSUSIDA OLIMLARNING
TADQIQOTLARI VA QARASHLARI 161-165

Abdikhmidova Sevinch Obidjon kizi
PROBLEMS FACED IN TRANSLATING PROPER NOUNS 166-170

Djurakulova Elmira Suyunova
SHOYIM BO'TAYEV ROMANLARIDA BADIY XRONOTOP VA MIFOLOGIK TALQIN 171-177

Dalieva Madina Khabibullaevna
THE ROLE OF BLENDING THEORY IN POLYSEMY AND METAPHOR 178-183

Жўраева Ирода Ахмедовна
ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК АНТРОПОНИМИК ЛУҲАТЛАР ТИПОЛОГИЯСИ 184-189

Iminova Shahnoza-Begim Bahodirovna
INGLIZ TILIDA INSONNING IJOBIY AQLIY XUSUSIYATLARINING IFODALOVCHI
BIRLIKLARINING KONSEPTUAL, LINGVO-MADANIY XUSUSIYATLARI 190-193

Irgasheva Shoxida Sadriddinovna
INTERNET DISKURSIDAGI IQTISODIY NEOLOGIZMLARNI TARJIMA QILISH
XUSUSIYATLARI 194-200

Tursunova Zarina Farxodovna
LINGVISTIKADA EMOTLARNI O'RGANISHGA ZAMONAVIY YUNDASHULAR (INGLIZ TILI
ASOSIDA)..... 201-205

Satibaldiyev Erkinjon Kamilovich
PARADIGMATIC SOUND INTERFERENCE IN THE ENGLISH SPEECH OF
TURKOPHONES 206-212

Radjabova Hafiza Shukrulloevna
INGLIZ VA O'ZBEK TERMINOLOGIYASINING METODOLOGIK ASOSLARI 213-220

Avezova Dilovar Salimovna
TAXALLUSLARNI O'RGANISHNING NAZARIY JIHATI 221-225

<i>Alikberova Kamila Adhamovna</i> A CRITICAL ANALYSIS OF LANGUAGE USE AND LANGUAGE ACQUISITION	226-232
<i>Rakhmatova Bahara Ibodulla qizi</i> THE ROLE OF LEGAL DISCOURSE IN MODERN LINGUISTICS	233-238
<i>Valieva Nargizakhon Zamir kizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF “KITE RUNNER” AND “A THOUSAND SPLENDID SUNS” BY KHALED HOSSEINI: THEMES, CHARACTERS, AND SOCIOPOLITICAL CONTEXT	239-244
<i>Mamatqulova Zilola Rejabaliyevna</i> RISHTON KULOLCHILIK MAKTABI KASB-HUNAR LEKSIKASINING STUKTURAL TASNIFI	245-251
<i>Alimova Kamola Tursunovna</i> CHALLENGES IN PREPARATION OF GUIDE TRANSLATORS	252-258
<i>Сейтумбетова Айкумар Пулатбаевна</i> ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В АНГЛИЙСКОМ, РУССКОМ И КАРАКАЛПАКСКОМ ЯЗЫКАХ.....	259-264
<i>Бегжанова Айсилу Махмудовна</i> ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА КОМПЬЮТЕР ЛИНГВИСТИКАСИ ТЕРМИНЛАР ТИЗИМИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	265-270
<i>Kubanova Ilmira Sharifovna</i> EXPLORING ABBREVIATED RAILWAY TERMINOLOGY IN ENGLISH: A COMPREHENSIVE ANALYSIS	271-275
<i>Azamjonova Sarvinoz</i> USE OF TOPONYMS IN MODERN FRENCH MEDIA	276-282
12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР	
<i>Muxiddinova Dildora Muxiddinovna</i> O‘ZBEKISTONNING BOJXONA FAOLIYATIGA KIOTO KONVENSIYASINI JORIY ETISHNING HUQUQIY JIHLTLARI VA JSTGA A‘ZOLIKNING TA‘SIRI	283-292
<i>Asadov Eldorjon Nizomiddin o‘g‘li</i> SOLIQ NAZORATI HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATI INSTITUTINING MUHIM OMILI	293-298
<i>Mustanov Ixom Abdivalijonovich</i> BANK QONUNCHILIGINI BUZGANLIK UCHUN JAVOBGARLIKNING NAZARIY-HUQUQIY JIHLTLARI	299-304
<i>G‘oyibov Jo‘rabek Choriyevich</i> YOSHLAR MIGRATSIYASI: MUAMMO VA YUTUQLAR TAHLILI	305-309
13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ	
<i>Kuziyev Otabek Chuliyevich</i> TALABALARDA AXBOROT MODELLASHTIRISH KO‘NIKMASINI SHAKLLANTIRISHNING MUHIM UCH BOSQICHI	310-314
<i>Fattaxova Diloram</i> TIL O‘QITISHDA FOYDALANILADIGAN KOMPYUTER METODLARI	315-321
<i>Moydinova Elmira</i> APPLICATION OF FLIPPED LEARNING METHODS IN THE UNIVERSITY	

CLASSROOM	322-326
<i>Xodiyeva Gulhayo Hasan qizi</i>	
ZAMONAVIY BOSHLANG'ICH TA'LIMDA 4K MODELI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHGA INTEGRATIV YONDASHUVNING MOHIYATI	327-333
<i>Doniyorova Gulrux Shoniyozovna</i>	
AVTOMOBILSOZLIK YO'NALISHI TALABALARINING KASBIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA DASTURIY VOSITALARNING AHAMIYATI	334-338
<i>Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna</i>	
RIVOJLANTIRUVCHI TA'LIMINING ASOSIY NAZARIYALARIDA TA'LIM OLUVCHINING ANALITIK QOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI	339-344
<i>Xo'jamberdiyeva Dilfuza Ikramovna</i>	
DARSLIK BILAN ISHLASH O'QUVCHILARNING AXBOROT KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA	345-351
<i>Mamaraimov Bekzod Qodirovich</i>	
O'QUVCHILARNING TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING QIDIRUV FAOLIYATIGA TAYYORLIGI	352-356
<i>Xudayberdiev Nurislam Nuralievich</i>	
BO'LAJAK O'QITUVCHILARINING RAQAMLI KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHNING TASHKILIIY-PEDAGOGIK MEXANIZMI	357-363
<i>Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich</i>	
TALABALARINING O'QUV FAOLIYATI VA ILMIY IZLANISHLARIDA SUN'IY INTELLEKT: IMKONIYAT VA CHEGARALAR	364-369
<i>Teshaboyeva Shahodat</i>	
ZAMONAVIY SHAROITDA SHAXSNING KASBIY HUQUQIY MADANIYATI	370-375
<i>To'rayeva Dilnoza Ismoilovna</i>	
RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH USLUBIY TAYYORGARLIKNING BIR QISMI SIFATIDA	376-380
<i>Beknayeva Shaxnoza Vladimirovna</i>	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION JARAYONLAR	381-388
<i>Dusyarov Salimjon Xudaymurotovich</i>	
HARAKATLI O'YINLAR ASOSIDA MAKTAB O'QUVCHILARIDA JISMONIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH	389-393

Xudayberdiev Nurislam Nuralievich,
Surxondaryo viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga
o'rgatish milliy markazi katta o'qituvchisi,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori

BO'LAJAK O'QITUVCHILARINING RAQAMLI KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHNING TASHKILY-PEDAGOGIK MEKANIZMI

Annotatsiya. Maqolada bo'lajak o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirishning tashkiliy-pedagogik mexanizmi qalamga olingan. Muallif tomonidan bo'lajak o'qituvchilarining raqamli ko'nikmalarini sinovdan o'tkazish va ularning darajasiga qarab ta'lim dasturlarini farqlash va individual ta'lim traektoriyalarini shakllantirish taklif etadi. Raqamli ko'nikmalarga ega bo'lishda kontentni yaratish va amaliyotga yo'naltirilgan loyihalarni ishlab chiqishda an'anaviy kontent va ma'lumotlarni taqdim etishdan talabalarga hamrohlik qilishga o'tish paradigmasi o'zgarishiga ehtiyoj mavjudligi ta'kidlangan. Bo'lajak o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirish bo'yicha maqsadli yondashuvning amalga oshirilishi ham muvaffaqiyatga xizmat qiladi.

Kalit so'z va iboralar: bo'lajak o'qituvchi, raqamli kompetensiya, tashkiliy-pedagogik mexanizm, maqsadli yondashuv, kontent, hamrohlik.

Khudaiberdiev Nurislam Nuralievich,
Senior teacher of the Surkhandarya Region
National Center for Training Pedagogues in New
Methodologies, Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences

ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL MECHANISM OF FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS

Abstract. The organizational-pedagogical mechanism of forming the digital competence of future teachers is described in the article. The author suggests testing the digital skills of future teachers and differentiating educational programs depending on their level and forming individual educational trajectories. It is emphasized that there is a need for a paradigm shift from providing traditional content and information to accompanying students in creating content and developing practice-oriented projects in acquiring digital skills. The implementation of a targeted approach to the formation of digital competencies of future teachers will also serve success.

Key words and phrases: future teacher, digital competence, organizational-pedagogical mechanism, targeted approach, content, accompaniment.

Худайбердиев Нурислам Нуралиевич,
Старший преподаватель Сурхандарьинского областного
Национального центра подготовки педагогов по новым
методикам, доктор философских педагогических наук

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Аннотация. В статье описан организационно-педагогический механизм формирования цифровой компетентности будущих учителей. Автор предлагает тестировать цифровые навыки будущих учителей, дифференцировать образовательные программы в зависимости от их уровня и формировать индивидуальные образовательные траектории. Подчеркивается необходимость смены парадигмы от предоставления традиционного контента и информации к сопровождению студентов в создании контента и разработке практико-ориентированных проектов в приобретении цифровых навыков. Успеху послужит и реализация целевого подхода к формированию цифровых компетенций будущих учителей.

Ключевые слова и фразы: будущий учитель, цифровая компетентность, организационно-педагогический механизм, целевой подход, содержание, сопровождение.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI2Y2024N53>

Kirish. Bugungi kunda jadal sur'atlar bilan rivojlanayotgan yangi ta'lim texnologiyalari o'quv jarayonining tez takomillashuvi va texnologik muhitlarga moslashishini taqozo etib ularni shakllanishiga olib keladi. Bu esa, ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanishga bo'lgan ehtiyoj pedagogning kasbiy kompetentligi negizida raqamli kompetentlik ham namoyon bo'lishi zarurligini taqozo etmoqda. O'z navbatida doimiy ravishda ortib borayotgan axborotlar hajmi jamiyatning intellektual salohiyatini oshishni ta'minlaydi. Binobarin, raqamli texnologiyalarini ta'lim jarayonida qo'llash natijasida ro'y beradigan o'zgarishlar o'qituvchining yangi pedagogik malakalari manzarasini tasvirlaydi.

2018-yilning 17-yanvarida Yevropa Parlamenti va Yevropa Ittifoqi Kengashi umrbod ta'lim uchun yangilangan asosiy kompetensiyalarning asosli dasturini tasdiqladi. Unda raqamli kompetensiya taklif etilayotgan kompetensiyalar orasida eng ustuvori sifatida belgilangi [1].

Oliy ta'lim tizimida kompetensiyalar ma'lum bir malakaga muvofiq tegishli bilim sohasida o'rta ta'limga qaraganda yuqori darajada egallanadi [2]. Jamiyatda oliy ta'limning faoliyat ko'rsatishi milliy iqtisodiyot uchun malakali yondashuv asosida kadrlar resurslarini shakllantirish maqsadini ko'zlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirishning tashkiliy-pedagogik mexanizmi qalamga olingan. Bo'lajak o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirishning shakl va metodlarni guruhlash, solishtirma tahlil, tanlama kuzatuv usullaridan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi sifatida mantiqiy va tarkibiy tahlil qilish, guruhlashtirish va taqqoslash usullaridan foydalanildi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Rus olimi N.V.Soroka ta'lim muassasalarning faoliyatda muvaffaqiyatga erishishi bu pedagogik bilim va qobiliyatlarning oqilona kombinatsiyasi sifatida har bir o'qituvchining raqamli kompetentligini rivojlantirish zarurligini isbotlaydi[3].

O.V.Shteymark fikricha, "ta'limni raqamlashtirish global ta'lim muhitini isloh qilish va modernizatsiya qilish nuqtai nazaridan kuchli tendentsiyadir" [4, b. 30].

D.O.Himmataliyev ta'kidlaganidek, "Raqamli kompetensiya o'qituvchining asosiy kompetensiyalaridan biri" bo'lib, "muloqotni tashkil etish, kasbiy hamkorlik, raqamli ko'nikmalar va reflektiv amaliyotlarni rivojlantirish kabi jihatlarni o'z ichiga oladi" [5, 14-bet].

M.P.Lapchik "raqamli ta'lim" hodisasini o'rganar ekan, bu toifadan foydalanish "raqamli didaktika" tushunchasi bilan bog'liq bo'lib, fan bilimlari, qobiliyatlari, malakalarini o'quvchilar tomonidan o'zlashtirish qonuniyatlari, tamoyillari va mexanizmlari majmuini anglatishini ta'kidlaydi[6, 14-bet].

Sh.Urakov [7] "bo'lg'usi o'qituvchining raqamli tayyorgarligi" konstruksiyasini ko'rib chiqib, uni kompetentlik yondashuviga asoslangan faoliyat sifatida izohlaydi va o'qitish natijasi

bo'lajak o'qituvchining kelajakdagi kasbiy faoliyatida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorligini tavsiflovchi kasbiy kompetentsiyani shakllantirishning yuqori darajasini belgilaydi.

L.Tymchuk muallifning bo'lajak ta'lim ustalarini tayyorlashda raqamli rivoyatlarni loyihalash konsepsiyasini asoslab berdi, unda maqsad, yetakchi tadqiqot g'oyalari genezisi, asosiy kontseptual va kategorik apparati, o'zagi, xarakterli, natija-prognostik komponenti mujassamlashgan[8].

Tahlil va natijalar. Bugungi kunning ko'zga ko'ringan xususiyati bo'lgan jamiyatni axborotlashtirish faoliyatni tashkil etish xarakterining o'zgarishiga va mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti paradigmasining o'zgarishiga olib keladi. Ma'lumki, mamlakatning iqtisodiy yuksalishi, jahon makonida o'z o'rnini belgilashining asosiy manbai uning intellektual va ma'rifiy salohiyati hisoblanadi. Ushbu kompetensiya quyidagi komponentlarni o'z ichiga oladi:

- axborot va media savodxonligi;
- dasturlash asoslari;
- algoritmik fikrlash;
- ma'lumotlar bazalari bilan ishlash;
- Internet va kiberxavfsizlik ko'nikmalari;
- axborot bilan ishlash etikasini tushunish[9].

Shu munosabat bilan zamonaviy maktabning o'quv jarayonini shaxsiy rivojlanishga yo'naltirishni, kelajak avlodning o'zini o'zi anglashi uchun shart-sharoitlarni yaratishni o'z ichiga olgan ta'lim muhitini modernizatsiya qilish aniq bo'ladi va uning ta'lim shakllari, usullari va texnologiyalari mazmuniga yangi talablarni qo'yadi. Shunga ko'ra, bo'lajak o'qituvchilari raqamli texnologiyalarga ega bo'lishi va ulardan umumiy o'rta ta'lim muassasasi sharoitida foydalanishga tayyor bo'lishi kerak.

Zamonaviy pedagogik ta'limni raqamlashtirish zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llashga qodir, ijtimoiy buyurtma va raqamli iqtisodiyot talablariga javob beradigan yuqori darajadagi raqamli bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lgan yuqori malakali kadrlar tayyorlashni ta'minlashi kerak. Shunday qilib, bo'lajak gumanitar yo'nalish o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashning muhim vazifasi raqamli kompetentsiyani shakllantirishdir, chunki zamonaviy avlod o'quvchilari har qanday gadjetlarni yaxshi biladilar va o'qituvchilar tomonidan raqamli texnologiyalardan foydalangan holda o'qitish kuchli mexanizm bo'lib xizmat qiladi.

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli savodxonligini baholash uchun asos sifatida biz xorijiy tadqiqotchilar tajribasini oldik, ularning yondashuvi quyidagi kabi ko'rsatkichlarni baholashga asoslangan [10; 11]:

axborot kompetensiyasi (raqamli ISSN ni izlash, tushunish, tashkil etish, arxivlash bilan bog'liq bilim, ko'nikma va malakalar, mas'uliyat, ijodiy shaxsni shakllantirish pedagogikasi ma'lumot va uni tanqidiy tushunish; foydalanish ob'ektlari. raqamli resurslar, iqtibos keltirishda mualliflik huquqiga rioya qilish);

kompyuter ko'nikmalari (kasbiy va kundalik hayot vazifalariga muvofiq kerakli dastur va ilovalarni o'rnatish qobiliyati);

media kompetensiyasi (axborot manbalarining xilma-xilligini, uni tarqatish shakllarini, kanallarini tushunish, yangi ma'lumotlarni topish, uning to'liqligi va ishonchligini tekshirish, axborot xabarlariga tanqidiy munosabatda bo'lish);

kommunikativ (turli kanallar (elektron pochta, chatlar, bloglar, forumlar, ijtimoiy tarmoqlar, messenjerlar va boshqalar) orqali muloqot qilish uchun zarur bo'lgan bilimlar,

qobiliyatlar, ko'nikmalar), raqamli muhitda maxsus etika va muloqot normalari mavjudligidan xabardorlik);

texnologik (bilimlar platformasi/interfeysiga qarab raqamli vositalardan bepul foydalanish, turli vazifalarni hal qilish uchun texnik dasturiy vositalardan samarali va xavfsiz foydalanish qobiliyati, texnologik tendentsiyalarni tushunish, yangi zamonaviy texnologiyalar, ilovalar, gadjetlar va boshqalar bilan ishlashga tayyorlik).

Ko'rsatkichlarning har biri, o'z navbatida, uchta jihat bo'yicha baholanadi: kognitiv, texnik va axloqiy[12]. Keling, bo'lajak o'qituvchilarining raqamli kompetentsiyasini shakllantirish yo'llariga to'xtalib o'tamiz.

Birinchi navbatda, bizning fikrimizcha, ta'lim dasturlari va baholash vositalarini loyihalash va ishlab chiqish, zamonaviy talablarga muvofiq kasbga samarali tayyorgarlik ko'rishga e'tibor qaratish kerak, bu esa, o'z navbatida, universitet ta'limini elitaga qutblashni nazarda tutadi (off-line) va ommaviy (on-layn). Raqamli texnologiyalarni guruhli o'qitish tizimiga joriy etishni bo'lajak o'qituvchilarida raqamli kompetentsiyani shakllantirishning navbatdagi muhim elementi sifatida ko'ramiz:

ta'limda gamifikatsiya;

virtual o'qituvchilar;

uzluksiz ta'lim amaliyotiga sun'iy intellekt elementlarini joriy etish;

elektron ta'limni rivojlantirishning zamonaviy kontseptsiyalari bilan tanishish:

Mobile-Learning, Smart e-Learning va boshqalar;

Raqamli kompetentsiyani shakllantirishning yana bir muhim sharti – amaliyotga yo'naltirilgan raqamli ta'lim muhitini yaratish (bo'lajak mutaxassislarni o'qish jarayonida ham zamonaviy veb-texnologiyalar, veb-resurslar va dasturiy vositalarni ishlab chiqish va ulardan foydalanishga jalb etish), masalan:

MOZAIK Education Internet resursi (interaktiv yo'nalishdagi o'qituvchilar uchun virtual dasturlar va virtual laboratoriyalar mavjud bo'lgan dasturiy ta'minot);

Edmodo veb-ilovasi (o'quv jarayoni ishtirokchilarining samarali o'zaro hamkorligini ta'minlash uchun mo'ljallangan ijtimoiy tarmoqqa o'xshash o'quv sayti);

LearningApps.org (turli mashqlar, interaktiv topshiriqlar va h.k. yaratishni ta'minlovchi onlayn xizmat);

Moodle (ta'lim jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun turli xil vositalardan foydalanish imkonini beruvchi ochiq masofaviy ta'limni boshqarish tizimi);

Google Classroom (video, matn va grafik ma'lumotlardan foydalangan holda onlayn o'rganish imkonini beruvchi platforma);

Zoom (videokonferensiya va onlayn uchrashuvlar o'tkazish xizmati) [12].

Oliy ta'lim muassasasida o'qish davomida biz bo'lajak mutaxassislarni Internet portfelini – pedagogik va axborot texnologiyalari imkoniyatlarini o'zida mujassamlashtirgan va o'qituvchi uchun muhim vosita bo'lib xizmat qiladigan, uning kasbiy faoliyatga tayyorlik darajasini aniqlaydigan texnologiyani yaratishga jalb qilamiz.

Axborotni tanqidiy izlash va tanlashning yuqori kognitiv qobiliyati ko'proq iste'molning natijasi emas. Foydalanuvchilar shunchaki bir xil darajada qolishlari va faqat ba'zi maxsus ilovalar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishlari mumkin. Shu sababli, raqamli texnologiyalarning sezilarli hajmi/vaqt iste'moli raqamli malakaning dalili sifatida qaralishi mumkin emas.

Olingan natijalar talabalarning raqamli kompetentsiya darajasi ularni yangi, mustaqil ravishda yaratilganlarini yaratuvchisi emas, balki boshqa odamlarning kontentining

iste'molchilari sifatida tavsiflashini ta'kidlash huquqini beradi, chunki bilim darajasi aynan vakolatlar sohasidir.

“Raqamli kontent yaratish” eng past ko'rsatkichdir.

“Raqamli tarkibni yaratish” vakolatlari sohasi quyidagi deskriptorlar bilan tavsiflanadi:

C2.K1. Raqamli kontentni ishlab chiqish. Turli formatlarda raqamli tarkibni yarating va tahrir qiling, raqamli vositalar orqali o'zingizni ifoda eting, media xabarlar yaratuvchisi va ishlab chiqaruvchisi bo'ling. Multimedaning har bir turining afzalliklari va cheklovlarini tushunish, media resurslarini yarata olish.

C2.K2. Raqamli tarkibni tahrirlash va integratsiya qilish. Yangi, original va tegishli bilim va mazmuni yaratish uchun ma'lumot va tarkibni mavjud bilimlar majmuasiga o'zgartirish, aniqlashtirish, takomillashtirish va integratsiyalash.

C2.K3. Mualliflik huquqi va litsenziyalar. Mualliflik huquqi va litsenziyalar ma'lumotlar, axborot va raqamli kontentga qanday tatbiq etilishini tushuning.

C2.K4. Asosiy dasturlash ko'nikmalari. Muayyan muammo yoki vazifani hal qilish uchun dasturlashdan qanday foydalanish mumkinligini tushuning. Raqamli qurilmalar uchun oddiy dasturlarni yoza olish.

C2.K5. Raqamli texnologiyalardan ijodiy foydalanish. Bilimlar, resurslar, mahsulotlar yaratish va mavjud jarayonlar va mahsulotlarga innovatsion o'zgarishlar kiritish uchun raqamli vositalar va texnologiyalardan foydalanish.

Ushbu tavsiflovchilarni tahlil qiladigan bo'lsak, past natijaga yosh fuqarolarning raqamli makondagi huquqlari va axloqiy me'yorlari (plagiat, mualliflik huquqiga rioya qilmaslik, litsenziyasiz dasturiy ta'minotdan foydalanish va boshqalar) to'g'risida xabardorligi yo'qligi ham ta'sir qilgani aniq).

Darhaqiqat, talaba yoshlarda raqamli kompetensiyalarni shakllantirishi shart bo'lgan oliy ta'lim tizimi uchun muayyan tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Birinchidan, iqtisodiyot va jamiyatni raqamlashtirish, IT-texnologiyalarning doimiy rivojlanishi ta'lim infratuzilmasini raqamli savodxonlikni uzluksiz o'rganish yo'nalishiga o'zgartirishni taqozo etmoqda.

Ikkinchidan, talabalarni universitetni turli xil malaka darajalariga ko'ra guruhlarga bo'lish imkonini beradi.

Uchinchidan, universitetga oraliq test natijalariga ko'ra har bir talaba uchun raqamli kompetensiyani egallashning individual traektoriyasini shakllantirish zarur.

Shaxsiy ta'lim traektoriyasini yaratish o'quvchini shaxsiy rivojlanish jarayonida o'qituvchining sherigiga aylantiradi.

Tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, ta'lim traektoriyasini ishlab chiqishda faol ishtirok etgan talaba birinchi navbatda o'z ko'zida o'sadi. Bu o'z-o'zini hurmat qilishni oshirishga yordam beradi, yoshlarning yangi bilimlarga qiziqishini faollashtiradi, intellektual rivojlanish va mustaqillikka yordam beradi. Ta'lim traektoriyasi bo'ylab harakat natijalarini talabalar tomonidan yaratilgan IT mahsulotiga e'tibor qaratish orqali tekshirish mumkin; o'zlashtirilgan bilimlar, bu ularni standart yoki ijodiy tarzda boshqarish qobiliyatida amalga oshiriladi.

To'rtinchidan, universitet ta'limi paradigmasining o'zgarishi: o'qituvchi talaba uchun maslahatchi bo'ladi, chunki u talaba qanday kompetensiyalarni va qanday platformalarda ega bo'lishi mumkinligini, olingan ko'nikma va bilimlardan hayotiy muammolarni hal qilish jarayonida qanday foydalanishni professional ravishda maslahat beradi(1-jadval).

Raqamli ko'nikmalarga ega bo'lish paradigmasini o'zgartirish

	An'anaviy yondashuv	Kompetentsiyaviy yondashuvga asoslangan o'rganish
O'qituvchi	Kontent va ma'lumotlarni taqdim etish	Talabalarga raqamli kontent yaratishda yordam berish, amaliyotga yo'naltirilgan loyihalarni ishlab chiqish
Talaba	Kontent va ma'lumotni iste'mol qilish	Raqamli kontentni yaratish, amaliyotga yo'naltirilgan loyihalar

Beshinchidan, talabalarining raqamli kompetensiyalarini takomillashtirish manfaatdor tomonlar – davlat organlari, universitetlar, IT-kompaniyalar, jamoat tashkilotlarining tarmoqlararo samarali hamkorligi sharoitidagina mumkin. Manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik raqamli ko'nikmalarga talab va taklif, ularni ish joyida o'zlashtirish va amaliyotdan o'tish haqida ma'lumot almashishni osonlashtirishi kerak.

Oltinchidan, ta'limning barcha darajalarida raqamli kompetensiyalarga ega bo'lish bo'yicha statistik ma'lumotlarni to'plash va monitoring qilish tizimiga muhtoj. Bunday tizimni yaratish tahlil qilish va vaziyatni yaxshilash bo'yicha qarorlar qabul qilish uchun zarur ma'lumotlarni to'plash imkonini beradi.

Ettinchidan, mamlakatda yagona yondashuvdan foydalanmasdan, aholining ayrim guruhlari uchun raqamli kompetensiyalarni yaxshilash bo'yicha maqsadli siyosatni amalga oshirish zarur. Raqamli transformatsiya natijasi nafaqat raqamli infratuzilma yoki ko'nikmalarni rivojlantirish, balki kundalik hayot faoliyatida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun resurslar internetdan foydalanish natijasida fuqarolar o'rtasidagi onlayn o'zaro munosabatlarning ijtimoiy "ko'rinadigan" natijalarining paydo bo'lishini ta'minlash (iqtisodiy, madaniy va kapitalning boshqa shakllarini ko'paytirish) shi kerak.

Taklif etilayotgan tavsiyalarning hayotga tatbiq etilishi oliy ta'lim tizimiga yoshlarning raqamli kompetensiyalarini shakllantirish va raqamli iqtisodiyot va jamiyatni barpo etish bo'yicha samarali ishlash, eng muhimi, mehnat bozorida to'laqonli faoliyat yuritish uchun inson resurslarini tayyorlash imkonini beradi.

Xulosa va takliflar. Ta'lim, ijtimoiy va iqtisodiy muammolarga qarshi turish sharoitida zamonaviy voqelik inson voqeligining barcha hayotiy sohalarini raqamli o'zgartirish zarurligini dolzarblashtiradi. Bo'lajak gumanitar yo'nalish o'qituvchilarida raqamli kompetensiyani shakllantirish alohida ahamiyatga ega. Albatta, bu jarayonning samaradorligi raqamli transformatsiyaga tayyorgarlik jarayonining uzluksizligi, tizimliliigi va yaxlitligi bilan ta'minlanadi.

Raqamli qurilmalar va mobil texnologiyalar zamonaviy talabaning ajralmas atributidir, shuning uchun kasbiy faoliyatini samarali amalga oshirish uchun bo'lajak o'qituvchilar ma'lumotni tahlil qilish, o'z ta'lim muhitini loyihalash va yaratish, onlayn pedagogik jamoalarda ishlash, onlayn kurslarda o'z-o'zini o'qitish orqali malaka oshirish, kompyuter texnologiyalari va mobil qurilmalar imkoniyatlarini bilishlari, raqamli ta'lim muhitining rolini tushunishlari kerak.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance). COM (2018) 24 EN // Official Journal of the European Union. – 4.6.2018. –С 189/1 -С 189/13;(in English).
2. Бегимқулов У.Ш. Педагогик таълим жараёнларини ахборотлаштиришни ташкил этиш ва бошқариш назарияси ва амалиёти. Пед. фан. доктори. дисс. – Тошкент: 2007. – 250 б.
3. Сороко Н.В. Современные стратегии развития информационно коммуникационной компетентности учителей в условиях компьютерно ориентированной среды в международном измерении. Текст научной статьи по специальности «Науки об образовании». – Москва. 2013. – 17-20 с
4. Штеймарк О.В. Педагогические условия эффективного использования компьютерных технологий в педагогическом процессе. Научный потенциал: работы молодых ученых. – Москва, 2008. № 1.-212-214 с.
5. Химматалиев Д. О. Касбий фаолиятга тайёргарликни диагностика қилишда педагогик ва техник билимлар интеграцияси. Монография. –Т.: “Ўзбекистон” нашриёти. 2020. – 130 б.
6. Лапчик М.П. ИКТ-компетентность педагогических кадров. Монография. Омск: Изд-во ОмГПУ, 2007. – 144 с.
7. Ураков Ш. Олий таълим муассасаларида бўлажак ўқитувчиларни тайёрлашнинг компетент ёндашувга асосланган педагогик тизимини такомиллаштириш: автореф. дисс... (PhD) фалсафа доктори. – Тошкент: 2018. – 14 б.
8. Тимчук Л. Теоретико-методические основы проектирования цифровых нарративов в обучении будущих магистров образования: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.10 – информационно-коммуникационные технологии в образовании; Институт информационных технологий и средств обучения НАПН. Киев, 2017. С. 19
9. Байденко В.И. Компетенции в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода) // Высшее образование в России. 2004. –№ 11. –3-13 с.
10. A Global Framework of Reference on Digital Literacy Skills for Indicator” United Nations, Unesco Institute for statistics, 2018.
11. Chetty K., Wenwei L., Josie J., Shenglin B. Bridging The Digital Divide: Measuring Digital Literacy, 2017
12. Худайбердиев Н.Н. Инновацион ёндашув асосида умумтаълим мактаб ўқитувчиларининг ахборот – коммуникатив компетентлигини ривожлантириш имкониятлари, 13.00.01. Педагогика назарияси. Педагогик таълимотлар тарихи, Педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (Doktor of Philosopy) диссертация, Термиз - 2022

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/2 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).